

**ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО
ВУЗУ В ОБЛАСТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
FORMING STUDENTS PERSONAL COMPETENCES OF TECHNICAL
UNIVERSITY IN THE FIELD OF LIFE SAFETY**

Н.С. Євтушенко

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Анотація. Сформульовані особистісні компетенції студентів в області безпеки життєдіяльності
Ключові слова: безпека, особистісна компетенція, безпека життєдіяльності.

Annotation. Personal competencies of students are formulated in the field of life safety
Keywords: safety, personality competence, safety of living

Вступ. Значення безпеки як глобальної цінності людства постійно зростає. Особливе місце серед проблем безпеки займає формування безпеки особистості. Безпека - це стан захищеності життєво важливих інтересів особистості. З одного боку, безпека - одна з найважливіших умов існування і розвитку особистості, яка виступає гарантом реалізації конституційних прав і свобод та забезпечує захищеність життєво важливих інтересів від зовнішніх загроз. З іншого боку, безпеку, - одна з основних потреб особистості, яка, однак, виступає як активна сила тільки в критичних, екстремальних ситуаціях, спонукаючи організм мобілізувати всі сили для боротьби із загрозою. Безпека особистості повинна являти собою динамічне утворення, своєчасно і адекватно реагує на мінливі небезпеки і загрози.

Актуальність. Випускник технічного вузу повинен мати світогляд, що дозволяє орієнтуватися в найрізноманітнішій обстановці, аналізувати небезпечні об'єкти, явища в усіх зв'язках і відносинах, оцінювати ризики, прогнозувати найближчі та віддалені наслідки реалізації небезпечних ситуацій; вміти орієнтуватися в небезпечних ситуаціях, захистити себе і своїх близьких від несприятливих впливів. Тому важливо сформувати у студента потреба в особистій безпеці, як основі його самовдосконалення та саморозвитку.

Виклад основного матеріалу. Педагогічний процес формування особистої безпеки студентів включає засвоєння і розвиток світоглядних основ і компетенції в області безпеки життєдіяльності, готовність до безпечної поведінки, систему спеціально організованих занять-практикумів, спрямованих на засвоєння знань, умінь і навичок щодо вирішення завдань, пов'язаних з проявом компетенції в області особистої безпеки. Мета технології формування особистої безпеки студентів - засвоєння і розвиток компетенції студентів в області безпеки життєдіяльності.

Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких завдань:

-формування у студентів мотивації безпечної життєдіяльності: формування рефлексивної позиції до своєї участі в системі соціальних відносин і адекватній оцінці реалізації комплексу соціальних ролей; освоєння ціннісних норм вирішення ситуацій, вироблення стратегії поведінки; освоєння зразків дій, які дозволяють приймати розумні

рішення про взаємодію з соціумом, навколишнім середовищем і забезпечувати особисту і соціальну безпеку.

-методами формування у студентів мотивації безпечної життєдіяльності можуть бути: предметні олімпіади; участь в студентських наукових конференціях, форумах, грантах, підготовка в рамках навчальних дисциплін інформаційно-реферативних робіт, які розкривають проблеми безпечної життєдіяльності; організація варіативних видів практики і включення в навчальний процес інтегрованих форм освіти, спрямованих на засвоєння знань, набуття вмінь та навичок, як передбачення і уникнення небезпеки, так і забезпечення особистої і громадської безпеки;

-організація безперервного моніторингу щодо розвитку у студентів компетенції в області безпеки життєдіяльності, якості професійної підготовки і раціональної корекційної роботи зі студентами.

Компетенція в області безпеки життєдіяльності включає наступні характеристики особистості: а) когнітивні (цілісне уявлення про безпеку життєдіяльності; усвідомлення пріоритетності забезпечення безпеки у всіх сферах діяльності; розуміння необхідності забезпечення безпечних умов праці, дотримання екологічних норм); б) експліцитні (відповідальне, шанобливе ставлення до власної безпеки та безпеки інших людей; дбайливе ставлення до навколишнього середовища); в) конативний (вміння і навички забезпечення безпечної життєдіяльності, виявлення і запобігання небезпеки, здатність ідентифікувати небезпеки і оцінювати ризики в сфері своєї професійної діяльності, готовність до випереджувальним дій щодо запобігання небезпек і загроз, здатність зберігати життя і здоров'я в несприятливих і загрожують життю умовах, адекватно реагувати на різні небезпечні ситуації з урахуванням своїх можливостей); г) неконгруентні (здатність успішно переносити моральні, фізичні навантаження, зберігаючи психологічну стійкість в умовах надзвичайної ситуації і небезпек)

Висновок. Формування у студентів світоглядних основ безпеки життєдіяльності забезпечується в процесі всього навчання. Але особливе місце в цьому процесі займають дисципліна «Безпека життєдіяльності». Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності» є інтегрований курс, спрямований на формування у студентів основних понять про небезпечні і надзвичайних ситуаціях в повсякденному житті, їх наслідки для здоров'я і життя людини, вироблення у них свідомого та відповідального ставлення до здоров'я свого і оточуючих, особистої безпеки, безпеки оточуючих, придбання здатності зберігати життя і здоров'я в несприятливих і загрожують життю

умовах, адекватно реагувати на різні небезпечні ситуації з урахуванням своїх можливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін.; За ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків: Факт. – 2007. – 384 с
2. Життєва компетентність особистості / За ред. Л.В. Сохань, І.Г. Сохань, Г.М. Несен. – К.: - Богдана, 2003. – 520 с.